Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0129

Доклад на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г.

Резолюция на Европейския парламент от 18 юни 2025 г. относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г. (2024/2078(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално член 2, член 3, параграф 1, член 3, параграф 3, втора алинея, член 4, параграф 3 и членове 5, 6, 7, 11, 19 и 49 от него,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), по-специално членовете от него относно зачитането, защитата и насърчаването на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права в Съюза, включително членове 70, 258, 259, 260, 263, 265 и 267,

– като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“),

– като взе предвид съдебната практика на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съда на ЕС“),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 24 юли 2024 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г. – ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз“ (COM(2024)0800) и приложението към него, съдържащо препоръки за държавите членки,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 30 октомври 2024 г. относно политиката на ЕС за разширяване (COM(2024)0690) и придружаващите го работни документи на службите на Комисията (пакета относно разширяването),

– като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на

бюджета на Съюза[1] (Регламента относно обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика[2] (Регламента за общоприложимите разпоредби),

– като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза[3] (Финансовия регламент), и по-специално член 6, параграф 3 от него,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета[4],

– като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека,

– като взе предвид инструментите на ООН за защита на правата на човека и основните свободи, например Всеобщата декларация за правата на човека, Международния пакт за граждански и политически права, Международната конвенция за ликвидиране на всички форми на расова дискриминация, Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и Конвенцията за правата на хората с увреждания, Декларацията за правата на лицата, принадлежащи към национални или етнически, религиозни и езикови малцинства, и препоръките на Форума на ООН по въпросите на малцинствата, както и препоръките и докладите от всеобщия периодичен преглед на ООН, а също и съдебната практика на органите по

---

1 ОВ L 433, 22.12.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
2 ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
3 ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
4 ОВ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

договорите на ООН и специалните процедури на Съвета по правата на човека,

– като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека, Европейската социална харта, съдебната практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и Европейския комитет за социални права и конвенциите, препоръките, резолюциите, становищата и докладите на Парламентарната асамблея, Комитета на министрите, комисаря по правата на човека, Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността, Управителния комитет за борба с дискриминацията, за многообразие и за приобщаване, Венецианската комисия и други органи на Съвета на Европа,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие,

– като взе предвид Европейската харта за регионалните или малцинствените езици и Рамковата конвенция за защита на националните малцинства на Съвета на Европа,

– като взе предвид Меморандума за разбирателство между Съвета на Европа и Европейския съюз от 23 май 2007 г. и заключенията на Съвета от 17 декември 2024 г. относно приоритетите на ЕС за сътрудничеството със Съвета на Европа в периода 2025 – 2026 г.,

– като взе предвид мотивираното предложение на Комисията от 20 декември 2017 г. за решение на Съвета относно констатирането на очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от страна на Република Полша (COM(2017)0835), представено в съответствие с член 7, параграф 1 от ДЕС,

– като взе предвид своята резолюция от 25 октомври 2016 г., съдържаща препоръки към Комисията относно създаването на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[1],

– като взе предвид своята резолюция от 7 февруари 2018 г. относно защитата и недискриминацията на малцинствата в държавите – членки на ЕС[2],

– като взе предвид своята резолюция от 1 март 2018 г. относно решението на Комисията за прилагане на член 7, параграф 1 от ДЕС във връзка с положението в Полша[3],

---

1 ОВ C 215, 19.6.2018 г., стр. 162.
2 ОВ C 463, 21.12.2018 г., стр. 21
3 ОВ C 129, 5.4.2019 г., стр. 13.

– като взе предвид своята резолюция от 19 април 2018 г. относно необходимостта от създаване на Инструмент за европейски ценности за подкрепа на организации на гражданското общество, които насърчават основните ценности в рамките на Европейския съюз на местно и национално равнище[1],

– като взе предвид своята резолюция от 12 септември 2018 г. относно предложение, с което Съветът се призовава да констатира, в съответствие с член 7, параграф 1 от ДЕС, наличието на очевиден риск от тежко нарушение от страна на Унгария на ценностите, на които се основава Съюзът[2],

– като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2018 г. относно минимални стандарти за малцинствата в ЕС[3],

– като взе предвид своята резолюция от 14 ноември 2018 г. относно необходимостта от всеобхватен механизъм на ЕС за защита на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[4],

– като взе предвид своята резолюция от 7 октомври 2020 г. относно създаването на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[5],

– като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2020 г. относно въздействието на мерките във връзка с COVID-19 върху демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[6],

– като взе предвид своята резолюция от 17 декември 2020 г. относно европейската гражданска инициатива „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“[7],

– като взе предвид своята резолюция от 10 юни 2021 г. относно ситуацията в областта на върховенството на закона в Европейския съюз и прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 относно обвързаността с условия[8],

– като взе предвид своята резолюция от 24 юни 2021 г. относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2020 г.[9],

---

1 ОВ C 390, 18.11.2019 г., стр. 117.
2 ОВ C 433, 23.12.2019 г., стр. 66.
3 ОВ C 363, 28.10.2020 г., стр. 13.
4 ОВ C 363, 28.10.2020 г., стр. 45.
5 ОВ C 395, 29.9.2021 г., стр. 2.
6 ОВ C 415, 13.10.2021 г., стр. 36.
7 ОВ C 445, 29.10.2021 г., стр. 70.
8 ОВ C 67, 8.2.2022 г., стр. 86.
9 ОВ C 81, 18.2.2022 г., стр. 27.

– като взе предвид своята резолюция от 8 юли 2021 г. относно създаването на насоки за прилагане на общия режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза[1] ,

– като взе предвид своята резолюция от 16 септември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно определянето на основаното на пола насилие като нова област на престъпност по смисъла на член 83, параграф 1 от ДФЕС[2] ,

– като взе предвид своята резолюция от 11 ноември 2021 г. относно укрепване на демокрацията и на свободата и плурализма на медиите в ЕС: неправомерно използване на действия в рамките на гражданското и наказателното право с цел заглушаване на журналистите, неправителствените организации и гражданското общество[3],

– като взе предвид своята резолюция от 15 декември 2021 г. относно оценката на превантивните мерки за предотвратяване на корупцията, неправомерните разходи и злоупотребите със средства на ЕС и с държавни средства в случая на извънредни фондове и области на разходи, свързани с кризи[4],

– като взе предвид своята резолюция от 8 март 2022 г. относно свиващото се пространство за гражданското общество в Европа[5],

– като взе предвид своята резолюция от 10 март 2022 г. относно принципите на правовата държава и последиците от решението на Съда на ЕС[6],

– като взе предвид своята резолюция от 19 май 2022 г. относно доклада на Комисията за върховенството на закона за 2021 г.[7],

– като взе предвид своята резолюция от 9 юни 2022 г. относно принципите на правовата държава и потенциалното одобрение на полския национален план за възстановяване (Механизъм за възстановяване и устойчивост)[8],

– като взе предвид своята резолюция от 15 септември 2022 г. относно положението с основните права в Европейския съюз през 2020 г. и 2021 г.[9],

---

1 ОВ C 99, 1.3.2022 г., стр. 146.
2 ОВ C 117, 11.3.2022 г., стр. 88.
3 ОВ C 205, 20.5.2022 г., стр. 2.
4 ОВ C 251, 30.6.2022 г., стр. 48.
5 ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 2.
6 ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 168.
7 ОВ C 479, 16.12.2022 г., стр. 18.
8 ОВ C 493, 27.12.2022 г., стр. 108.
9 ОВ C 125, 5.4.2023 г., стр. 80.

– като взе предвид своята резолюция от 15 септември 2022 г. относно предложението за решение на Съвета за констатиране, в съответствие с член 7, параграф 1 от Договора за Европейския съюз, на наличието на очевиден риск от тежко нарушение от страна на Унгария на ценностите, на които се основава Съюзът[1] ,

– като взе предвид своята резолюция от 20 октомври 2022 г. относно принципите на правовата държава в Малта, пет години след убийството на Дафне Каруана Галиция[2] ,

– като взе предвид своята резолюция от 20 октомври 2022 г. относно нарастващите престъпления от омраза срещу ЛГБТИК+ в Европа в контекста на неотдавнашното хомофобско убийство в Словакия[3],

– като взе предвид своята резолюция от 10 ноември 2022 г. относно расовата справедливост, недискриминацията и борбата с расизма в ЕС[4],

– като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2022 г. относно оценката на спазването от страна на Унгария на условията, свързани с принципите на правовата държава в съответствие с Регламента относно обвързаността с условия, и актуално състояние на унгарския МВУ[5],

– като взе предвид своята резолюция от 30 март 2023 г. относно доклада относно върховенството на закона за 2022 г. – Положението с върховенството на закона в Европейския съюз[6],

– като взе предвид своята резолюция от 18 април 2023 г. относно институционалните отношения между ЕС и Съвета на Европа[7],

– като взе предвид своята резолюция от 28 февруари 2024 г.: „Доклад относно доклада на Комисията за върховенството на закона за 2023 г.“[8],

---

1 ОВ C 125, 5.4.2023 г., стр. 463.
2 ОВ C 149, 28.4.2023 г., стр. 15.
3 ОВ C 149, 28.4.2023 г., стр. 22.
4 ОВ C 161, 5.5.2023 г., стр. 10.
5 ОВ C 167, 11.5.2023 г., стр. 74.
6 ОВ C 341, 27.9.2023 г., стр. 2.
7 ОВ C, C/2023/442, 1.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
8 ОВ C, C/2024/6743, 26.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.

– като взе предвид своята резолюция от 29 февруари 2024 г. относно задълбочаване на европейската интеграция с оглед на бъдещото разширяване[1],

– като взе предвид своята резолюция от 1 юни 2023 г. относно нарушенията на принципите на правовата държава и основните права в Унгария и замразените средства на ЕС[2] ,

– като взе предвид доклада на своята анкетна комисия за разследване на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение (PEGA) и своята препоръка от 15 юни 2023 г. до Съвета и до Комисията вследствие на разследването на предполагаеми нарушения и лошо администриране при прилагането на правото на Съюза във връзка с разследването на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение[3] ,

– като взе предвид своята резолюция от 11 юли 2023 г. относно избирателното право, анкетната комисия и принципите на правовата държава в Полша[4],

– като взе предвид своята резолюция от 19 октомври 2023 г. относно принципите на правовата държава в Малта: шест години след убийството на Дафне Каруана Галиция и необходимостта от защита на журналистите[5],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 6 декември 2023 г., озаглавено „Няма място за омраза: Европа, обединена срещу омразата“ (JOIN(2023)0051),

– като взе предвид своята резолюция от 18 януари 2024 г. относно положението с основните права в Европейския съюз – годишен доклад за 2022 г. и 2023 г.[6],

– като взе предвид своята резолюция от 18 януари 2024 г. относно разширяването на списъка на престъпленията, установени на

---

1 ОВ C, C/2024/6746, 26.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
2 ОВ C, C/2023/1223, 21.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
3 ОВ C, C/2024/494, 23.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
4 ОВ C, C/2024/3995, 17.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
5 ОВ C, C/2024/2656, 29.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
6 ОВ C, C/2024/5739, 17.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.

равнището на ЕС, за да обхване речта на омразата и престъпленията от омраза[1],

– като взе предвид своята резолюция от 24 април 2024 г. относно текущите изслушвания по член 7, параграф 1 от ДЕС по отношение на Унгария за укрепване на правовата държава и отражението им върху бюджета[2];

– като взе предвид приключването на процедурата по член 7 от ДЕС по отношение на Полша, обявено от Комисията на 29 май 2024 г., вследствие на стъпките, предприети от Полша за възстановяване на спазването на стандартите на ЕС в областта на принципите на правовата държава;

– като взе предвид Резолюция 2262 (2019) от 24 януари 2019 г. на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа относно насърчаване на правата на лицата, принадлежащи към национални малцинства,

– като взе предвид препоръките и докладите на Бюрото за демократични институции и права на човека, на Върховния комисар по националните малцинства, на представителя по въпросите на свободата на медиите и на други органи на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), сътрудничеството между ЕС и ОССЕ относно демократизацията, изграждането на институции и правата на човека и годишния доклад на ОССЕ относно престъпленията от омраза, в който участващите държави са поели ангажимент за приемане на законодателство, в което се предвиждат санкции, за да се вземе предвид тежестта на престъпленията от омраза, за предприемане на действия за справяне с недостатъчното подаване на сигнали и за въвеждане или доразвиване на дейностите за изграждане на капацитет за правоприлагащите органи, прокурорите и съдебните служители с цел предотвратяване, разследване и наказателно преследване на престъпленията от омраза,

– като взе предвид специалните доклади на Европейската сметна палата от 17 декември 2024 г. относно прилагането на правото на ЕС (28/2024), от 22 февруари 2024 г. относно върховенството на закона в ЕС (03/2024) и от 10 януари 2022 г. относно подкрепата от ЕС за върховенството на закона в Западните Балкани (01/2022), както и своя преглед от 28 февруари 2024 г. относно докладването от страна на Комисията относно върховенството на закона (02/2024), както и съответните препоръки в тях,

---

1 ОВ C, C/2024/5733, 17.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.

2 Приети текстове, P9_TA(2024)0367.

– като взе предвид политическите насоки за следващата Европейска комисия за периода 2024 – 2029 г., представени на Парламента на 18 юли 2024 г. от Урсула фон дер Лайен в качеството ѝ на кандидат за председател на Европейската комисия,

– като взе предвид проучванията на Евробарометър от 2024 г. относно корупцията, от които е видно, че корупцията остава източник на сериозна тревога за гражданите и предприятията в ЕС;

– като взе предвид докладите за обратна информация, докладите от командировки, въпросите с искане за писмен отговор и отговорите на своята Група за наблюдение на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права (DRFMG)[1],

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по външни работи,

– като взе предвид становището на комисията по правни въпроси,

– като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (A10-0100/2025),

А. като има предвид, че Съюзът се основава на установените в член 2 от ДЕС общи ценности като зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, правовата държава и правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства – ценности, които са общи за държавите – членки на ЕС, и са отразени в Хартата и са залегнали в международните договори в областта на правата на човека; като има предвид, че Хартата е част от първичното право на ЕС; като има предвид, че демокрацията, принципите на правовата държава и основните права са взаимно подсилващи се ценности и че тяхното подкопаване представлява системна заплаха за правата и свободите на хората, живеещи в ЕС;

Б. като има предвид, че от член 49 от ДЕС, който предвижда възможност за всяка европейска държава да кандидатства за членство в Съюза, следва ясно, че Съюзът се състои от държави, които свободно и доброволно са се ангажирали с общите ценности, посочени в член 2 от ДЕС, зачитат тези ценности и се задължават да ги насърчават; като има предвид, че следователно правото на Съюза почива на основополагащото схващане, че всяка държава членка споделя с всички останали държави членки и признава, че те споделят с нея същите тези общи

---

[1] За всички дейности по мониторинг на групата DRFMG вж. https://www.europarl.europa.eu/committees/bg/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

ценности; като има предвид, че този постулат предполага и обосновава съществуването на взаимно доверие между държавите членки, че тези ценности ще бъдат признавани и следователно правото на Съюза, което ги прилага, ще бъде спазвано[1] [2]; като има предвид, че държавите членки са длъжни да гарантират, че не се допуска никакво отстъпление от защитата на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС;

В. като има предвид, че организациите на гражданското общество (ОГО), правната общност, сдруженията, независимите медии и движенията на местно равнище продължават да бъдат крайъгълен камък на принципите на правовата държава чрез насърчаване на прозрачността, отчетността и участието на гражданите в демократичните процеси; като има предвид, че тези участници изиграха важна роля за защитата на независимостта на съдебната власт, свободата на изразяване и други конституционни ценности, като често действат при все по-големи политически и правни ограничения;

Г. като има предвид, че принципът на лоялно сътрудничество, залегнал в член 4, параграф 3 от ДЕС, задължава Съюза и държавите членки да си съдействат при изпълнението на произтичащите от Договорите задължения при пълно взаимно зачитане, а държавите членки да предприемат всякакви подходящи общи или специални мерки, насочени към гарантиране на изпълнението на задълженията, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза; като има предвид, че държавите членки следва да се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Съюза;

Д. като има предвид, че според проведено наскоро проучване на Евробарометър 74% от респондентите смятат, че ЕС играе важна роля в утвърждаването на принципите на правовата държава, а 89% смятат, че е важно всички държави членки да зачитат основните ценности на ЕС; като има предвид, че в настоящия глобален икономически и политически контекст укрепването на доверието на гражданите в принципите на правовата държава и устойчивостта на демокрациите на равнището на ЕС е решаващ фактор;

Е. като има предвид, че присъединяването към ЕС трябва винаги да бъде процедура, основана на заслуги, при която се оценява дали всеки кандидат изпълнява критериите от Копенхаген, по-специално критериите за гарантиране на пълното спазване на

---

[1] Становище 2/13 на Съда от 18 декември 2014 г., ECLI:EU:C:2014:2454, т. 168.

[2] Решение на Съда от 24 юни 2019 г. по дело *Европейска комисия/Република Полша*, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, т. 42;

правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, като целта е да се гарантира, че разширяването на ЕС укрепва, а не отслабва ЕС и неговия единен пазар; като има предвид, че фундаменталната роля на Инструмента за предприсъединителна помощ като инструмент на Съюза за подкрепа на принципите на правовата държава, демокрацията и правата на човека в страните кандидатки и потенциални кандидатки, включително ролята му за укрепването на демократичните институции и на ОГО, както и за напредъка в доброто управление и борбата с корупцията, насърчаването и защитата на недискриминацията и равенството между половете, а също и за укрепването на капацитета за предотвратяване и разрешаване на конфликти;

Независимост на съдебната власт

1. подчертава, че справедливото и достъпно правосъдие е основен принцип на правовата държава, който изисква независима съдебна система; отново заявява, че достъпът до правосъдие е от съществено значение, за да могат гражданите да упражняват правата си, да се борят срещу дискриминацията и да търсят отговорност от лицата, вземащи решения;

2. припомня, че стабилните национални правни системи са абсолютно необходими в държавите членки, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки, като се има предвид, че Комисията разчита на националните съдебни органи за прилагане на правото на ЕС и че те са от основно значение за съдебното сътрудничество в целия ЕС и за насърчаването на взаимното доверие; отбелязва със загриженост, че макар някои съдебни системи да изглеждат стабилни на теория, това невинаги съответства на реалността;

3. подчертава необходимостта от безпристрастност на съдиите; припомня, че назначаването и повишаването в ранг на съдиите трябва да се определя единствено от тяхната квалификация и да не се влияе от политически или лични съображения, тъй като съдиите са от съществено значение за гарантиране на независимостта на съдебната власт; припомня, че критериите за номиниране и назначаване на висши съдебни длъжности трябва да бъдат напълно прозрачни;

4. подчертава важната роля на националните съдебни съвети за запазването на независимостта на съдебната власт; счита, че е необходимо да се оценят реформите, които са в процес на приемане в различните държави членки, и насърчава адаптирането на състава и функционирането на тези органи към стандартите, установени от Комисията и Съвета на Европа, и които бяха одобрени от Съда на ЕС; призовава Комисията да поставя в бъдещите си доклади относно върховенството на

закона специален акцент върху ролите, структурите и функционирането на националните съдебни съвети на държавите членки като част от нейната оценка на независимостта на съдебната власт;

5. изтъква, че прокуратурата е ключов елемент от капацитета на дадена държава членка да се бори срещу престъпността и корупцията; изразява съжаление относно всяка правителствена или политическа намеса в разследванията на корупция и припомня, че никой не е над закона; осъжда злоупотребата със съдебната система за политически цели, включително преследването на политически опоненти и намесата в разследванията за корупция; подчертава, че както политически мотивираните наказателни преследвания, така и законите за амнистия и процедурите за помилване, водени от политически интереси, подкопават общественото доверие в конституционните принципи и в стандартите на ЕС; подчертава, че е важно да се гарантират автономността и независимостта на прокуратурата, като по този начин се предотврати всякаква политическа намеса в нейната работа, особено от страна на правителството; подчертава ролята на прозрачните процедури за назначаване на прокурорите като ключов фактор за поддържане на общественото доверие в наказателното правосъдие; подчертава своята загриженост относно многократните нападки срещу съдии и прокурори, които провеждат политически разследвания, привличащи общественото внимание, свързани със случаи на корупция и на злоупотреба с власт, извършвани срещу политически опоненти;

6. призовава дисциплинарните процедури за съдиите и прокурорите да се разглеждат от независими органи без политическо влияние и когато е необходимо, системата от дисциплинарни процедури да бъде реформирана, за да се предотврати използването им от политическите органи за контрол на съдебната система;

7. призовава Комисията да поддържа постоянен надзор, като гарантира, че съдиите и прокурорите запазват своята независимост от органите, отговарящи за тяхното назначаване или за подновяването на техния мандат; призовава Комисията да наблюдава проактивно и бързо да реагира на рисковете за отстъпление от принципите на правовата държава в областта на независимостта на съдебната власт и достъпа до правосъдие в съответствие с принципа на запазване на равнището на защита, както е пояснено в неотдавнашната съдебна практика на Съда на ЕС;

8. отбелязва, че Комисията е установила структурни предизвикателства във връзка с подобряването на ефективността, достъпността и качеството на съдебната система

на някои държави членки[1] и на държавите кандидатки и потенциални кандидатки; отбелязва, че Комисията е установила, че няколко държави членки са отпуснали допълнителни ресурси за укрепване на устойчивостта на правосъдните системи, за да се гарантира навременното решаване на делата и да се намали броят на изостаналите дела, докато в други държави членки равнищата на възнаграждение продължават да пораждат предизвикателства, което често води до недостиг на кадри и до незаети длъжности; отбелязва, че недостатъчното финансиране и недостигът на персонал могат да подкопаят достъпността и ефективността на съдебните системи, а оттам и доверието в принципите на правовата държава; подчертава, че адекватното възнаграждение е от съществено значение за привличането и задържането на квалифициран съдебен персонал; изразява твърдо убеждение, че обучението е ключов елемент, който гарантира независимостта на съдиите, както и качеството и ефективността на съдебната система; заявява, че важен елемент от положението във връзка с принципите на правовата държава и справедливия съдебен процес е провеждането на съдебните производства в разумен срок; във връзка с това отбелязва, че информационното табло в областта на правосъдието показва значителни различия в европейското правно пространство;

9. насърчава държавите членки да осигурят възможности за обучение на съдиите; изразява твърдо убеждение, че обучението следва да бъде мултидисциплинарно, със специален акцент върху равенството между половете; отново заявява, че наличието на подходящи ресурси, включително обезпеченост с финансови средства, инфраструктура и квалифициран персонал, е от решаващо значение за ефективността и достъпността на съдебната система; признава ролята на съдебните служители, включително нотариусите, в множество държави членки; призовава всички държави членки да предприемат последващи действия по случаите на корупция в разумен срок, така че да не се насърчава усещането за безнаказаност сред техните граждани; приканва държавите членки да се възползват от възможностите, предлагани от цифровизацията, за да се постигне опростяване на процедурите и процесите, подобряване на ефективността и достъпността, спестяване на време и намаляване на разходите за съхранение;

10. подчертава значението на независимите съдебни системи и достъпа до безплатна правна помощ за гарантиране на равен достъп до правосъдие; отново заявява, че наличието на подходящи ресурси, включително инфраструктура и персонал, е от решаващо значение за подобряването на правосъдните системи; препоръчва на държавите членки да предприемат конкретни стъпки за подобряване на достъпа до правосъдие за

---

[1] COM(2024)0800, приложение с препоръки, стр. 1, 9, 11, 19 и 24.

маргинализираните и уязвимите групи, включително чрез подходящо финансирани, подобрени системи за правна помощ и мерки за преодоляване на езиковите бариери и цифровото разделение;

11. припомня, че в доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г. се посочва, че в Унгария продължават да съществуват сериозни опасения относно независимостта на съдебната система и че все още се наблюдава политическо влияние върху прокуратурата, наред с риска от неправомерна намеса в отделни случаи, и че свободата на изразяване на мнение на съдиите продължава да бъде подложена на натиск, а кампаниите за оклеветяване срещу съдии продължават в медиите;

12. приветства ключовата роля на Съда на ЕС за утвърждаването на принципите на правовата държава в целия ЕС; подкрепя допълнителни инициативи за увеличаване на ресурсите и капацитета на Съда на ЕС за ефективно справяне с допълнителните предизвикателства пред върховенството на закона; отново заявява, че в съответствие с член 19 от ДЕС и член 267 от ДФЕС националните съдилища не може да бъдат препятствани да използват възможността за отправяне на преюдициални запитвания до Съда на ЕС; призовава Комисията да извършва систематична проверка в това отношение като част от своя годишен доклад относно върховенството на закона и да завежда дела за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка, когато национални съдии срещат пречки в това отношение;

13. изразява съжаление относно тенденцията някои държави членки да прилагат избирателно, да забавят или да не изпълняват решенията на Съда на ЕС и на ЕСПЧ, и призовава за тяхното навременно и ефективно изпълнение; подчертава, че държавите членки и институциите на ЕС трябва системно да интегрират и прилагат най-новата съдебна практика на Съда на ЕС, за да отстояват принципите на правовата държава и да гарантират еднаквото прилагане на правото на ЕС; призовава за бързо адаптиране на националното законодателство и институционалните рамки с цел спазване на съдебните решения;

14. заявява отново силната си подкрепа за Международния съд и Международния наказателен съд (МНС) като същностни, независими и безпристрастни правораздавателни институции в един особено труден за международното правосъдие период; припомня необходимостта от цялостно изпълнение на определенията на Международния съд, които са правно обвързващи; призовава Съюза, неговите държави членки и държавите кандидатки и потенциални кандидатки да продължат да подкрепят МНС;

15. настоятелно призовава Комисията, в качеството ѝ на пазител на Договорите, да поеме своята отговорност за прилагането на основните ценности на Съюза, включително определените в член 2 от ДЕС и в първичното право на ЕС, а не да разчита само на сезирането на съда от страна на самите граждани, за да се гарантира прилагането на правото на ЕС; подчертава, че неизпълнението на национални и международни съдебни решения нарушава принципите на правовата държава, рискува да остави хората без средства за правна защита и може да създаде впечатление сред обществеността, че съдебните решения могат да бъдат пренебрегвани, което би подкопало общото доверие в справедливото правораздаване; подчертава основната роля на Съда на ЕС и на ЕСПЧ за гарантиране на спазването на закона и за осигуряване на еднаквото му прилагане; предлага да се определят ясни срокове за изпълнение на съдебните актове, както и подробен план за мониторинг на изпълнението на съдебните решения с изпълнителна сила; настоятелно призовава Комисията да започне производства за установяване на неизпълнение на задължения, ако е необходимо, заедно с предложения за временни мерки; призовава държавите членки да изпълнят своевременно висящите решения на Съда на ЕС и на ЕСПЧ и предлага създаването на звено за наблюдение, което да наблюдава изпълнението на решенията на Съда на ЕС и на ЕСПЧ, свързани с демокрацията, принципите на правовата държава и основните права в държавите от ЕС, и да интегрира изцяло констатациите на звеното за мониторинг в годишния доклад относно върховенството на закона; препоръчва по-специално Комисията да предприеме действия по член 260, параграф 2 от ДФЕС в случаите на неизпълнение на решенията на Съда на ЕС и да прилага Регламента относно обвързаността с условия за спазване на върховенството на закона при незачитането на решенията на Съда на ЕС и на ЕСПЧ, когато установеното нарушение засяга или сериозно рискува да засегне бюджета или финансовите интереси на Съюза; подчертава, че системното неспазване на правото на ЕС трябва да води до осезаеми финансови санкции, за да се гарантира действително възпиране; призовава Комисията да прецени дали забавянията или неспазването на такива решения оправдават производство за установяване на неправомерно бездействие съгласно член 258 от ДФЕС; призовава Комисията систематично да анализира данните относно незачитането на специфичните за всяка държава становища на органите по договорите на ООН;

16. приветства преразглеждането на Директивата за правата на жертвите[1], за да се преодолеят правните пропуски, като се гарантира, че жертвите могат да получат достъп до правосъдие и подкрепа; призовава Съвета да включи, доколкото е възможно, в рамките на мандата на Парламента, разпоредби, гарантиращи правото на жертвите на преразглеждане на решенията в наказателното производство, относно достъпа до правни средства за защита и справедливо обезщетение, както и относно всеобхватните услуги за подкрепа, особено за лицата в уязвимо положение; подчертава значението на ефективното събиране на данни, на увеличаването на разпределението на ресурсите за помощ на жертвите и на защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни на жертвите, за да се предотврати вторичното виктимизиране и да се гарантира, че жертвите, включително мигрантите без документи и лицата, търсещи убежище, могат безопасно да съобщават за престъпления; очаква съзаконодателите да приемат решения, съсредоточени върху жертвите;

17. признава съществената роля на правоприлагането за отстояването на принципите на правовата държава и защитата на основните права; призовава държавите членки да осигурят подходящо финансиране, обучение и ресурси за полицията и правоприлагащите агенции; призовава държавите членки да вземат предвид Кодекса на Съвета на Европа за полицейска етика в това отношение; подчертава, че всяко използване на сила трябва да бъде строго необходимо, пропорционално и да подлежи на ясни гаранции; призовава държавите членки да въведат насоки за прозрачен, независим и последователен подбор, изпитване и изпробване на оръжията, използвани от служителите на правоприлагащите органи, въз основа на стандартите, препоръките и ръководните принципи на ООН; отбелязва, че тази оценка следва да определи, че тези оръжия са в съответствие с международното право и със стандартите в областта на правата на човека преди техния подбор и внедряване; призовава държавите членки да разследват задълбочено всички случаи на прекомерна употреба на сила и дискриминационно третиране от страна на правоприлагащите органи;

18. призовава Комисията да включи като проблем, свързан с принципите на правовата държава, условията в затворите в бъдещите доклади относно върховенството на закона, като се има

---

[1] Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

предвид сериозната и нарастваща загриженост в цяла Европа по отношение на пренаселеността, неадекватните условия на живот и тревожните равнища на самоубийства в затворите;

19. призовава Комисията да обърне специално внимание на анализа на процесуалното правосъдие с цел установяване на силните страни, пропуските, несъответствията и най-добрите практики в процеса на гарантиране на прозрачност, ефективност и справедливо третиране в рамките на укрепването на административното правосъдие в целия ЕС като средство за гарантиране на отговорността на публичните органи;

Рамка за борба срещу корупцията

20. подчертава, че принципите на правовата държава изискват лицата, заемащи публична длъжност, да не могат да действат произволно или да злоупотребяват с властта си за лична изгода; подчертава, че правителствата следва да приемат закони в интерес на широката общественост, а не в интерес на конкретни лица;

21. отново заявява, че корупцията е сериозна заплаха за демокрацията, основните права и принципите на правовата държава в държавите членки, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки; подчертава, че корупцията уронва доверието на гражданите в публичните институции; изразява съжаление относно факта, че проучванията на „Евробарометър“ от 2024 г. относно корупцията показват, че тази тема продължава да буди сериозна загриженост у гражданите и предприятията в ЕС, тъй като 68% от европейците считат, че корупцията е широко разпространена в тяхната страна, 65% — че случаите на корупция по високите етажи не се преследват в достатъчна степен, а 41% считат, че равнището на корупция се е увеличило; счита това за ясен сигнал, че ЕС трябва да увеличи усилията си за борба с корупцията;

22. отново призовава Комисията незабавно да финализира преговорите относно членството на ЕС в Групата държави срещу корупцията (GRECO) на Съвета на Европа; отбелязва, че това членство ще гарантира по-голяма прозрачност, отчетност и ефективност при управлението на европейските фондове, законодателния процес и работата на институциите на ЕС и изисква годишният доклад относно върховенството на закона да обхваща институциите на ЕС;

23. отново призовава всички държави членки да приемат кодекс за поведение на съдиите в съответствие с препоръките на GRECO, като вземат предвид кодексите, приложими в ЕСПЧ и в Съда на ЕС; призовава държавите членки да създадат независими механизми за разследване на предполагаеми нарушения на

кодекса за поведение и други закони, да подобрят оповестяването и прозрачността по отношение на конфликтите на интереси и подаръците, получени от съдебната система, и да разгледат въпроса за кадровата въртележка между държавния и частния сектор;

24. призовава държавите членки, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки, както и институциите на ЕС, да повишат прозрачността и отчетността в публичните институции чрез укрепване на правните рамки за борба с корупцията и конфликтите на компетентност и процесите на докладване, за да се гарантира ефективното разследване и наказателно преследване на случаите на корупция, включително случаите на корупция по високите етажи на властта (наред с другото тези, свързани с процедурите за възлагане на обществени поръчки и тези, свързани с високорискови области като пристанища или сухопътни граници), укрепването на механизмите и органите за надзор и независимостта и правилното функциониране на съществуващите агенции, насърчаването на защитата на лицата, сигнализиращи за нередности, подобряването на рамките за почтеност и лобирането за законодателство; изразява съжаление относно липсата на съответен напредък и подчертава, че са необходими окончателни присъди и възпиращи санкции, за да се демонстрира реален ангажимент за борба с корупцията; призовава държавите членки да гарантират прозрачността и отчетността на лобистките дейности, включително създаването или подобряването на задължителни регистри на лобистите и механизми за „законодателен отпечатък“ с цел проследяване на влиянието на лобистки дейности върху законодателните процеси;

25. признава важната роля на Европейската прокуратура за защита на принципите на правовата държава и борбата с корупцията в ЕС; насърчава Комисията да следи отблизо степента на сътрудничество на държавите членки с Европейската прокуратура; подкрепя засилването на правомощията на Европейската прокуратура за мониторинг и координация с цел укрепване на способността ѝ за борба с корупцията в държавите членки; призовава Комисията да предложи, съгласно член 86, параграф 4 от ДФЕС, разширяване на мандата на Европейската прокуратура, за да се избегне заобикалянето на ограничителните мерки на ЕС и трансграничните престъпления срещу околната среда, както и да се ускори преразглеждането на Регламента за Европейската прокуратура[1] и Директивата относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на

---

[1] Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

Съюза, по наказателноправен ред[1], за да се защити и изясни основната компетентност на Европейската прокуратура по отношение на корупционни престъпления, засягащи финансовите интереси на ЕС или извършвани от длъжностни лица на ЕС;

26. настоятелно призовава всички държави членки, които все още не са направили това, да се присъединят към Европейската прокуратура, за да се повиши ефективността на борбата с корупцията, особено по отношение на защитата на средствата на ЕС; призовава всички държави кандидатки и потенциални кандидатки да създадат рамка за ефективно сътрудничество с Европейската прокуратура;

27. призовава европейските органи като Европол, Евроюст, Европейската сметна палата, Европейската прокуратура и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) да подобрят сътрудничеството помежду си в борбата с корупцията и измамите, засягащи финансите на ЕС;

28. призовава Комисията да повиши прозрачността и отчетността във всички свои комуникации, посещения и срещи, особено с високопоставени национални участници;

29. приветства предложението на Комисията за директива относно борбата с корупцията, в която да се хармонизират дефинициите за корупционни престъпления в публичния и частния сектор и съответните наказания; приветства включването на превантивни мерки, в това число относно незаконното политическо финансиране, и на обучение в Директивата относно борбата с корупцията, например ефективни правила за разкриване и управление на конфликти на интереси, свободен достъп до информация и ефективни правила, уреждащи взаимодействието между частния и публичния сектор; призовава държавите членки да въведат също и ефективни правила за справяне с кадровата въртележка между държавния и частния сектор, да установят кодекси за поведение за държавните служители, да създадат публичен законодателен отпечатък и да гарантират прозрачност при финансирането на кандидатурите за избрани държавни служители и политически партии; оценява факта, че понастоящем почти всички държави членки разполагат със стратегии за борба с корупцията; същевременно изразява съжаление, че тяхното прилагане и ефективност се различават; призовава държавите членки, които все още не са направили това, да разработят и приложат стабилни и ефективни стратегии

---

[1] Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

за борба с корупцията с участието на гражданското общество; подчертава значението на идентифицирането, уведомяването, представителството и координацията по отношение на жертвите на корупция; призовава държавите членки да защитават жертвите на корупция и да им дават възможност техните мнения и опасения да бъдат изразявани и разглеждани на подходящ етап от наказателното производство; призовава държавите членки да гарантират, че жертвите на корупция имат право на подходящо и пропорционално обезщетение;

30. призовава всички институции, органи, служби и агенции на ЕС да засилят своите мерки за борба с корупцията по отношение на разкриването и управлението на конфликтите на интереси, свободния достъп до информация, правилата, уреждащи взаимодействието на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС с частния сектор, кадровата въртележка между държавния и частния сектор и кодекса за поведение на държавните служители; счита, че по време на мандата си членовете на Европейския парламент не следва да участват в платени странични дейности в стопански организации или предприятия, които се стремят да влияят върху изготвянето на политиките на ЕС;

31. признава решаващата роля на лицата, сигнализиращи за нередности, в разкриването на случаи на корупция и насърчаването на прозрачността както в публичния, така и в частния сектор; подчертава необходимостта от защита на лицата, сигнализиращи за нередности, срещу ответни действия с цел отмъщение и тормоз; призовава за допълнителното укрепване на независимите и автономни органи за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, и за по-нататъшното им интегриране в по-широки национални рамки за борба с корупцията, като се гарантира единен и стабилен подход към борбата с корупцията във всички държави членки;

Медиен плурализъм и свобода на медиите

32. приветства инициативите за насърчаване на свободни, независими и плуралистични медии и безопасна и благоприятна среда за журналистите, като например Европейския акт за свободата на медиите (ЕАСМ)[1], и призовава за своевременното му прилагане; призовава държавите членки, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки да подобрят

[1] Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар и за изменение на Директива 2010/13/ЕС (Европейски акт за свободата на медиите) (ОВ L, 2024/1083, 17.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

прозрачността при разпределянето на средствата за държавна реклама онлайн и офлайн и да следват препоръките, съдържащи се в Препоръка (ЕС) 2021/1534 на Комисията от 16 септември 2021 г. относно гарантирането на защитата, безопасността и овластяването на журналистите и другите медийни специалисти в Европейския съюз; призовава Комисията да предостави на държавите членки необходимата помощ за транспонирането на ЕАСМ в националното законодателство и да следи за прилагането му, особено в някои държави членки с нисък индекс за свобода на медиите; подчертава, че ЕАСМ е ключов етап в гарантирането на независимостта, плурализма и целостта на медийната среда в целия Съюз;

33. изразява дълбока загриженост от нарастващия брой нападения срещу журналисти и издатели, които засягат непропорционално жените; призовава Комисията и държавите членки, както и държавите кандидатки и потенциални кандидатки да гарантират безопасността и защитата на журналистите, включително разследващите журналисти и проверителите на факти, които са особено изложени на риск; подчертава факта, че най-често срещаните форми на заплаха включват словесни атаки, онлайн тормоз, сплашване чрез социалните медии и електронна поща и правни заплахи, включително случаи, обхванати от Директивата за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“)[1], както и случаи на преследване и личен тормоз;

34. призовава държавите членки да прилагат изцяло Директивата за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, и Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията от 27 април 2022 г. относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността, от стратегически съдебни производства[2], както и да приемат всеобхватни национални мерки за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, за да защитят журналистите и да предоставят подкрепа на лицата, изправени пред сплашвания, клевети и ограничаване на способността им да упражняват своята професия; препоръчва при транспонирането на директивата държавите членки да

---

1 Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“) (ОВ L, 2024/1069, 16.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

2 ОВ L 138, 17.5.2022 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

разширят прилагането ѝ, така че да включи и националните дела, тъй като повечето случаи на стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, протичат на национално равнище; призовава Комисията да представи предложения за справяне със случаите на стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, които не са обхванати от понастоящем действащата директива;

35. призовава за въвеждане в наказателното право на специфични утежняващи обстоятелства за престъпления, извършени срещу журналисти, когато тези деяния са мотивирани от професионалната им дейност или са свързани с нея;

36. настоятелно призовава държавите членки, държавите кандидатки и потенциални кандидатки да защитават и насърчават свободата и плурализма на медиите, да гарантират прозрачно разпределение на публичните средства, да предотвратяват концентрацията на собственост върху медиите, да защитават редакционната независимост и да се борят срещу дезинформацията, по-специално чрез строги закони, включително специфични разпоредби относно прозрачността на собствеността върху медиите, и независими регулатори; подчертава важната роля на обществените медии; приветства инициативите на национално равнище за създаване на медиен регистър, който да съдържа публична информация относно собствеността и инвестициите в реклама, за да се гарантира прозрачност, безпристрастност и проверимост; освен това призовава държавите членки да гарантират адекватно, устойчиво и предвидимо финансиране и бюджетна стабилност въз основа на прозрачни и обективни критерии за обществените медии; препоръчва създаването на специален фонд на ЕС за свобода на медиите в подкрепа на независимата журналистика и местните медии;

37. осъжда разпространението на изказвания, подбуждащи към омраза, включително в традиционните и социалните медии, тъй като те представляват сериозна заплаха за демокрацията и принципите на правовата държава; призовава за по-строго прилагане на медийните разпоредби за борба с речта на омразата и за опазване на разнообразна и приобщаваща медийна среда в съответствие със своята резолюция от 18 януари 2024 г. относно положението с основните права в Европейския съюз; подчертава факта, че видните обществени фигури и политици трябва да дават пример и да гарантират провеждането на почтени дебати; припомня, че свободата на изразяване на мнение е основополагаща ценност на демократичните общества и не следва да бъде неоправдано ограничавана; освен това припомня, че всяко законодателство относно речта на омразата и престъпленията от омраза следва да се основава на

принципите на необходимост и на пропорционалност; подчертава, че свободата на изразяване на мнение трябва да се упражнява в рамките на закона и в съответствие с член 11 от Хартата и не следва да се използва като щит за реч на омразата и за престъпления от омраза;

38. признава, че гражданите забелязват признаци на ерозия на демокрацията, подклаждани от невярна информация и дезинформация, и че разпространението на фалшиви новини чрез социалните медии би могло да доведе до подкопаване на общото спазване на принципите на правовата държава; призовава цифровите платформи да предприемат незабавни действия, като гарантират спазването на собствените си общностни стандарти и европейското законодателство, включително Законодателния акт за цифровите услуги[1] и правилата в областта на конкуренцията. призовава Комисията редовно да оценява това спазване и да предприема мерки, когато е необходимо; препоръчва на държавите членки, държавите кандидатки и потенциални кандидатки да разработят всеобхватни стратегии за борба с дезинформацията и външната намеса в демократичните процеси, като същевременно гарантират свободата на изразяване и медийния плурализъм;

39. решително осъжда държавния контрол и политическата намеса в медийните операции; подчертава факта, че медийните регулатори трябва да бъдат адекватно защитени чрез правни гаранции, за да се гарантира тяхната независимост и свобода от политически натиск, като им се предоставят достатъчно бюджетни ресурси; подчертава демократичното значение на независимите медийни регулатори;

40. изразява дълбока загриженост относно злоупотребата с шпионски софтуер и липсата на достатъчно гаранции срещу незаконното наблюдение на журналисти; призовава Комисията да изпълни препоръките на анкетната комисия PEGA на Парламента относно забраната за политически мотивирано наблюдение;

---

[1] Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

41. настоятелно призовава държавите членки да гарантират, че транспонирането на Директива (ЕС) 2016/343[1] относно презумпцията за невиновност не въвежда ограничения на правото на докладване и информиране на обществеността по въпроси от обществен интерес, включително по съдебни разследвания, които не са предвидени в директивата; призовава държавите членки да преразгледат и при необходимост да изменят съществуващите национални разпоредби, които биха могли да ограничат журналистическите свободи;

42. призовава държавите членки да гарантират, че националните координатори, създадени съгласно Законодателния акт за цифровите услуги, са напълно оправомощени да изпълняват своята роля за улесняване на обмена на информация и сътрудничеството на европейско равнище;

Организации на гражданското общество (ОГО)

43. изразява съгласие с оценката на Комисията, че организациите на гражданското общество, включително тези, които се застъпват за принципите на правовата държава и демокрацията, защитата на маргинализираните групи, опазването на околната среда и социалната справедливост и защитниците на правата на човека, са от съществено значение за принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване и за защитата на основните ценности и правото на Съюза, които са крайъгълен камък на ЕС; оценява факта, че организациите на гражданското общество и професионалните сдружения, представляващи групи като съдии, прокурори или журналисти, подкрепят принципите на правовата държава; подчертава по-специално значението на местните, жизнени граждански общества в държавите кандидатки и потенциални кандидатки, които играят конструктивна роля в процесите на присъединяване към ЕС; признава тяхната роля като гаранти срещу нарушения на принципите на правовата държава и техния принос за насърчаването и защитата на демократичните принципи; припомня необходимостта от безопасна, подкрепяща и благоприятна среда за тяхната работа;

44. подчертава ролята на гражданското общество и независимите надзорни органи за наблюдението, проверката и подкрепата на изпълнението на препоръките от Доклада относно върховенството на закона за 2024 г.; призовава за структурирана рамка за граждански диалог за интегриране на приноса на

---

[1] Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (ОВ L 65, 11.3.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj).

гражданското общество към годишния доклад относно върховенството на закона съгласно препоръките на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК)[1] и на мрежите на гражданското общество[2]; отново подчертава значението на провеждането на широки консултации при изготвянето на доклада; подкрепя плана на Комисията за изготвяне на стратегия относно пространството и защитата на гражданското общество и защитниците на правата на човека; препоръчва насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека да бъдат приложени изцяло; призовава Комисията да извършва при възможност посещения в държавите членки на място, а не виртуално, тъй като тези посещения биха могли да дадат по-пълна и по-контекстуална представа за положението по места;

45. изразява загриженост във връзка с нарастващата тенденция организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека да са заплашени от допълнителни правни ограничения, липса на финансиране и нападения, което подкопава свободата на сдружаване, свободата на събрания и свободата на изразяване; отбелязва със загриженост, че няколко държави членки и държави кандидатки и потенциални кандидатки са наложили непропорционални мерки, включително прекомерна употреба на сила и задържане на протестиращи, за да попречат на хората да участват в протести в някои държави членки, както и превантивни забрани за публични събирания на неясни основания за сигурност; подчертава, че в множество случаи съдилищата са отменяли такива забрани; решително осъжда използването на „закони за чуждестранните агенти“, които задушават несъгласието, тормозят организациите на гражданското общество и ограничават техните операции, създавайки възпиращ ефект върху гражданското общество и защитниците на правата на човека; изразява съжаление относно факта, че ограниченията на свободата на събранията, на изразяване на мнение и на сдружаване и използването на прекомерна сила често пъти непропорционално засягат конкретни каузи или групи[3];

46. подчертава, че мирните събрания, свободата на сдружаване и изразяване и свободата на изкуствата и науките са основни

---

1 Становище на ЕИСК от 14 февруари 2024 г., озаглавено „Укрепване на гражданския диалог и демокрацията на участието в ЕС: пътят напред“.

2 Civil Society Europe, „Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the Annual Rule of Law Report 2024“ (Съвместен принос на гражданското общество за гражданското пространство към годишния доклад относно върховенството на закона за 2024 г.), юни 2024 г.

3 Агенция на Европейския съюз за основните права, *Addressing racism in policing* (Справяне с расизма в полицейските действия), Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г.

права, защитени от международното право, и са от съществено значение за демокрацията; осъжда засиления натиск върху тези права в случаите, когато това е доказано, и отбелязва тенденцията за тяхното ограничаване; осъжда в този контекст и случаите на насилие срещу полицейските сили; призовава Комисията да отрази тези свободи в годишния си доклад;

47. изразява дълбока загриженост относно свиващото се гражданско пространство и нарастващото преследване на организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека в ЕС, особено на тези, които работят в областта на борбата с расизма, справедливостта в областта на климата, правата на ЛГБТИК, правата на жените и подкрепата за мигрантите; отбелязва, че тези групи са изправени пред редица заплахи, включително правни и финансови ограничения, спиране на финансирането, кампании за оклеветяване, сплашване и криминализиране; осъжда по-специално нарастващите репресии срещу активизма в областта на климата в няколко държави членки, включително злоупотребата със законите за борба с тероризма и организираната престъпност и класифицирането на мирните активисти в областта на климата като членове на „престъпни организации“; призовава държавите членки да се въздържат от непропорционални правни действия срещу тези активисти; призовава настоятелно Комисията систематично да наблюдава положението на тези организации в своите доклади относно върховенството на закона и да разшири специалното финансиране от ЕС за участниците от гражданското общество, които се борят с расизма и работят в сферата на други основни права;

48. призовава Комисията да разгледа тези нарушения в специален стълб на годишните доклади относно върховенството на закона; призовава Комисията да засили защитата на организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека като създаде механизми за ранно предупреждение, увеличи прозрачността на финансирането за всички участници, които попадат в обхвата на регистъра на ЕС за прозрачност, и като разшири финансирането в подкрепа на организациите на гражданското общество, за да им се даде възможност да работят свободно и независимо;

49. призовава настоятелно държавите членки да създадат благоприятна среда за организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека, да приемат Директивата срещу стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, и да приложат Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията за защита на организациите на гражданското общество от правен тормоз; призовава за засилена независимост на националните надзорни органи с подходящи ресурси и гаранции срещу политическа намеса; насърчава

подкрепата за организациите на гражданското общество при разработването и разпространението на образователни инициативи, за да се гарантира широк обхват и достъпност;

50. счита, че Комисията и държавите членки следва да подобрят механизмите за финансиране на организациите на гражданското общество и инициативите, които укрепват съдебната система и поддържат независимостта на съдилищата, по-конкретно чрез програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ и програмата „Правосъдие“; приветства факта, че Комисията планира да изготви стратегия за защита на гражданското общество, като същевременно припомня, че следва да се обърне специално внимание на защитниците на правата на човека; призовава Комисията да включи механизъм за бързо реагиране в подкрепа на застрашени организации на гражданското общество и защитници на правата на човека в рамките на Съюза, въз основа на модела на финансирания от ЕС механизъм ProtectDefenders, който понастоящем е насочен само към държави извън ЕС; подчертава, че този механизъм би могъл да осигури ресурси за застъпничество, правна помощ и кампании за повишаване на осведомеността, като същевременно гарантира, че тези организации могат да работят без ненужни ограничения или тормоз; призовава за пълно и последователно прилагане на насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека в страните кандидатки и потенциални кандидатки; изразява обаче загриженост във връзка с нарастващата тенденция в някои държави членки организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека да се сблъскват с предизвикателства, с нови правни ограничения, липса на финансиране, както и физически или словесни атаки, и във връзка с осъдителното приемане на такива практики и сплашващото им въздействие, включително върху свободата на словото в държавите членки[1] и институциите на ЕС; счита, че организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека изпълняват съществена подкрепяща роля в процеса на наблюдение на спазването от страна на държавите членки на ценностите, заложени в член 2 от ДЕС;

Равенство и недискриминация пред закона

51. припомня, че правните уредби на държавите членки трябва да утвърждават равното правно третиране и да насърчават равенството и правото на лицата да не бъдат дискриминирани в съдебни производства; подчертава, че принципите на правовата държава и основните права са взаимосвързани и че нарушенията на принципите на правовата държава оказват непосредствено

---

1 Решения на Европейския съд по правата на човека, Drozd c/y Полша, 15158/19 от 6 април 2023 г., и Mándli и др. c/y Унгария, 63164/16 от 26 май 2020 г.

въздействие върху основните права и засягат непропорционално жените, малцинствата и уязвимите групи; призовава Комисията да наблюдава въздействието на всички нарушения на принципите на правовата държава върху основните права и да гарантира, че равенството и недискриминацията пред закона за всички хора са защитени чрез използването на всички съответни инструменти, включително производства за установяване на неизпълнение на задължения, когато е целесъобразно;

52. подчертава необходимостта от борба срещу всички видове дискриминация пред закона; изразява загрижеността си относно липсата на напредък в изпълнението и относно прилагането на законодателството в областта на равенството и борбата с дискриминацията в някои държави членки; изразява съжаление, че въпреки съществуващото законодателство на ЕС, като Директива 2000/78/ЕО[1] относно равното третиране, продължават да съществуват пропуски в правната рамка и в прилагането, което оставя жертвите без подходящи средства за правна защита; припомня, че правните уредби на държавите членки трябва да утвърждават равното правно третиране и да насърчават равенството и правото на лицата да не бъдат дискриминирани в съдебни производства; призовава Комисията да предприеме действия в случаи на неспазване на тези принципи; изразява съжаление във връзка с намерението на Комисията да оттегли предложението за хоризонталната Директива за равно третиране[2] и настоятелно призовава Съвета да приеме директивата без по-нататъшно забавяне;

53. изразява загриженост, че в доклада на Комисията от 2024 г. относно върховенството на закона се отбелязва, че някои държави членки не са преследвали ефективно престъпления от омраза или не са предоставили достатъчна подкрепа на жертвите на такива престъпления, което подкопава доверието в съдебните системи и затвърждава неравенството пред закона; призовава Съвета да разшири настоящия списък на „престъпленията в ЕС“ съгласно член 83, параграф 1 от ДФЕС, за да включи престъпленията от омраза и речта на омразата, и призовава Комисията да представи законодателно предложение относно престъпленията от омраза и речта на омразата; изисква от Комисията да се съсредоточи върху престъпленията от омраза в своите доклади относно върховенството на закона и във връзка с

---

1 Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

2 Предложение за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация (COM(2008)0426).

това да следи отблизо и да регистрира престъпленията от омраза;

54. подчертава, че насилието, основано на пола, както онлайн, така и офлайн, е мащабно и широко разпространено престъпление, както и радикално нарушение на основните права, и нарушава принципа на равенство пред закона; призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия срещу насилието, основано на пола, както онлайн, така и офлайн, включително насилието, извършено чрез използването на цифрови платформи; призовава насилието, основано на пола, да бъде добавено към списъка на престъпленията в ЕС и призовава за законодателно предложение на ЕС относно борбата с изнасилването въз основа на липсата на съгласие, също и в страните кандидатки и потенциални кандидатки;

55. припомня необходимостта от достъп до сексуални и репродуктивни права и здраве и призовава достъпът до безопасен и законен аборт да бъде заложен в Хартата;

56. призовава всички държави членки да защитават правата на ЛГБТИК в съответствие с правото на Съюза, Хартата и съдебната практика на Съда на ЕС и на ЕСПЧ; припомня, че в няколко държави членки продължават да съществуват правни пречки пред трансграничното признаване на еднополовите партньорства или родителство; предупреждава, че подобни практики не само възпрепятстват свободното движение на ЛГБТИК семействата в рамките на ЕС, но и нарушават принципа на правовата държава за недискриминация пред закона, като подчертават липсата на единна защита за ЛГБТИК лицата в държавите членки; призовава държавите членки, които все още не са, да въведат правно признаване на еднополовите партньорства; призовава Комисията да преработи Директива 2004/38/ЕО[1], за да включи изрично трансграничното признаване на правото на личен и семеен живот, включително родителството на родители от един и същи пол, с оглед на последните решения[2] на Съда на ЕС; подчертава, че всички деца са равни пред закона и че държавите членки трябва да действат с оглед на висшия интерес на детето, да повишават правната сигурност и да намаляват

---

1 Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

2 Решение на Съда на ЕС от 5 юни 2018 г. *Relu Adrian Coman и др. срещу Inspectoratul General pentru Imigrări и Ministerul Afacerilor Interne*, дело C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385.

дискриминацията спрямо децата на родители от един и същи пол; припомня позицията на Парламента в подкрепа на признаването на родителството в целия ЕС, независимо от начина, по който детето е заченато или родено, и независимо от вида на семейството му; настоятелно призовава Комисията да представи обновена стратегия за ЛГБТИК, която изцяло да отговори на предизвикателствата в цяла Европа; призовава Комисията и Съвета да превърнат правата на ЛГБТИК в хоризонтален приоритет във всички области на политиката; призовава Комисията да предложи подходящи законодателни мерки, за да гарантира спазването на тези принципи, както и да разчита на производства за установяване на неизпълнение на задължения срещу държавите членки; призовава настоятелно Комисията да представи законодателни предложения за борба с престъпленията от омраза и речта на омразата, основаващи се на полова идентичност, полови характеристики и сексуална ориентация;

57. изразява дълбока загриженост относно дискриминационните мерки, въведени в някои държави членки под претекст за борба с „пропагандата на ЛГБТИК“ и „джендър идеологията“, които допринасят за тревожно увеличаване на престъпленията от омраза и речта на омразата, насочени към ЛГБТИК лица, в няколко държави членки и оказват отрицателно въздействие върху децата, семействата и работниците; приветства становището на Съда на ЕС от 5 юни 2025 г., в което той заявява, че счита, че Унгария извършва нарушение на правото на ЕС, като забранява или ограничава достъпа до съдържание за ЛГБТИК+ лицата; подчертава, че тези мерки имат отрицателно въздействие за ЛГБТИК групите и не само от гледна точка на свободата на изразяване на мнение и свободата на събранията; подчертава, че тези действия насърчават дискриминацията срещу ЛГБТКИ лицата и противоречат на правото на ЕС; призовава настоятелно Комисията да представи предложение за обвързваща забрана от ЕС на конверсионните практики във всички държави членки; отбелязва, че през 2024 г. както Комисията, така и Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) отбелязаха тревожно увеличаване на престъпленията от омраза и речта на омразата, насочени към ЛГБТИК лица и други малцинства в няколко държави членки, подчертава значението на правото на самоопределение на ЛГБТИК лицата и припомня на държавите членки, че в съответствие със съдебната практика правото на самоопределение е основно право; поради това настоятелно призовава всички държави членки, които все още не са направили това, да гарантират, че ЛГБТИК лицата имат достъп до юридическо признаване на пола;

58. изразява дълбока загриженост и категорично осъжда нарастващите равнища на антисемитизъм в целия ЕС; изразява

също така дълбока загриженост и решително осъжда нарастващите равнища на ислямофобия и всички други форми на дискриминация в целия ЕС, включително актове на насилие, сплашване, реч на омразата, и показването на символи на омразата на обществени места; призовава държавите членки и страните кандидатки и потенциални кандидатки да гарантират, че членовете на всички малцинства са равни пред закона; призовава държавите членки да направят преглед на законите и политиките, за да гарантират, че те не дискриминират пряко или косвено малцинствата, и да направят преглед на всички дискриминационни правни разпоредби и норми; призовава за постоянни усилия както на равнище ЕС, така и на национално равнище, за да се следят, предотвратяват и преследват по наказателен път тези престъпления от омраза и да се защитават еврейските и мюсюлманските общности от тормоз и насилие;

59. подчертава, че липсата на отчетност засяга непропорционално малцинствените общности, справедливото политическо представителство и икономическите възможности; призовава за по-голяма прозрачност в публичните процеси на вземане на решения, за да се гарантира приобщаващо и справедливо управление;

60. призовава държавите членки да приложат изцяло Директива (ЕС) 2024/1500[1] и Директива (ЕС) 2024/1499[2], които установяват минимални стандарти за органите по въпросите на равенството; призовава за конкретни мерки за гарантиране на тяхната независимост и за осигуряване на тяхната ефективност при утвърждаването на равенството;

61. подчертава, че гражданите на трети държави, законно пребиваващи в ЕС, независимо от тяхната националност или

---

[1] Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране и равните възможности на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите и за изменение на директиви 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС (ОВ L, 2024/1500, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

[2] Директива (ЕС) 2024/1499 на Съвета от 7 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране на лицата, независимо от тяхната раса или етнически произход, равното третиране на лицата по въпросите на заетостта и професиите, независимо от тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, равното третиране на жените и мъжете по въпросите на социалното осигуряване и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, и за изменение на директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО (ОВ L, 2024/1499, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

място на раждане, трябва да бъдат третирани по недискриминационен начин и да се ползват от справедливо и равно третиране в областите, определени от действащото законодателство; посочва, че гражданите на трети държави, независимо от тяхната националност, място на раждане или статут на пребиваване, имат право да кандидатстват за международна закрила в съответствие с международното право и правото на ЕС, от което принципът на забрана за връщане е неразделна част; призовава Комисията да подкрепи държавите членки при отстояването на принципите на правовата държава и основните права, залегнали в Хартата, и при прилагането на законодателството, прието от съзаконодателите; подчертава обвързващия характер на решенията на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека;

62. призовава настоятелно Комисията да гарантира, че свободното движение на хора в рамките на ЕС, правото на свободно пребиваване и на събиране на семейството се зачитат изцяло на територията на ЕС и че всеки гражданин може да се ползва от еднакви права и да упражнява изцяло своите права;

63. призовава настоятелно Комисията в годишния си доклад за върховенството на закона да засили вниманието към укрепването на борбата срещу всички форми на дискриминация при достъпа до правосъдие; призовава Комисията и държавите членки да се борят с дискриминацията, основана на расов и етнически произход, религия или убеждения, националност, политически възгледи, език, увреждане, възраст, пол, включително полова идентичност и изразяване на половата принадлежност, и сексуална ориентация; призовава настоятелно Съвета да постигне споразумение по Директива 2008/0140(CNS)[1]; призовава настоятелно Комисията да въведе нови стълбове в годишния доклад относно върховенството на закона, които да се съсредоточат върху борбата с всички форми на омраза и дискриминация, както е посочено в член 21 от Хартата, особено по отношение на престъпления, насочени изрично към малцинствени групи и членове на национални, етнически, езикови и религиозни малцинства, както и върху положението с гражданското общество в държавите членки; призовава Европейската комисия да изисква от държавите членки да събират съпоставими и надеждни дезагрегирани данни относно равенството, за да се направи пълна оценка на въздействието на структурната дискриминация върху принципите на правовата държава; призовава Комисията да преразгледа позицията си относно инициативата Minority SafePack и да предложи

---

[1] Предложение за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация (COM(2008)0426).

законодателни инициативи за гарантиране на насърчаването на правата на малцинствата и езиковите права; повтаря призива си също така ЕС да се присъедини към Рамковата конвенция за защита на националните малцинства и към Европейската харта за регионалните или малцинствените езици; призовава за по-тесни връзки между ЕС и Съвета на Европа по въпросите на правата на малцинствата, включително с оглед на процеса на разширяване;

64. подчертава необходимостта държавите членки да преодолеят неравнопоставеността между половете в съдебната система и други ключови демократични институции; препоръчва прилагането на целенасочени мерки за увеличаване на представителството на жените на висши съдебни длъжности и длъжности в публичната администрация;

65. призовава държавите членки да създадат национални институции за правата на човека в съответствие с Парижките принципи на ООН, за да се гарантира, че те са независими и имат капацитет ефективно да изпълняват своите задачи;

Единен пазар и принципи на правовата държава

66. подчертава важността на принципите на правовата държава при гарантирането на безпрепятственото и ефикасно функциониране на единния пазар и отново потвърждава, че добре функциониращите и независими съдебни системи, ефективните рамки за борба с корупцията и силната защита на свободата на медиите са от решаващо значение, за да се запазва лоялната конкуренция, да се подкрепя правната сигурност и да се укрепва доверието между икономическите оператори; подчертава, че неспазването и заобикалянето на европейските регламенти води до огромни нарушения на конкуренцията на вътрешния пазар; подчертава, че надеждните и стабилни структури на правовата държава са ключови стълбове за инвестициите и търговията, които са от съществено значение за конкурентоспособността, а следователно и за капацитета на социалната система и на пазара на труда в ЕС;

67. подчертава, че правилното функциониране на единния пазар зависи от ефективното прилагане на принципа на взаимно доверие и признаване както при съдебното, така и при административното сътрудничество; припомня, че такова доверие може да бъде поддържано само когато се спазват изцяло принципите на правовата държава, както се препоръчва и от Венецианската комисия в нейния списък с критерии за принципите на правовата държава; посочва, че принципът на взаимно признаване следва да бъде преустановен в случай на системни нарушения;

68. подчертава отрицателното икономическо въздействие на корупцията и на слабите съдебни системи върху доверието на инвеститорите и трансграничното сътрудничество; изразява загриженост, че националните правителства и институции, които не зачитат принципите на правовата държава, могат да позволят процъфтяването на антиконкурентно поведение или могат дори активно да го насърчават с цел политическа или икономическа изгода, като по този начин потенциално вредят на икономиката на ЕС и подкопават справедливостта на неговия вътрешен пазар;

69. припомня, че в рамките на приложното поле на Договорите всяка дискриминация на основание гражданство е забранена в съответствие с Хартата, и че свободата на установяване, свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на капитали са основополагащи за единния пазар; подчертава, че правилата относно равното третиране забраняват явната и прикритата дискриминация въз основа на националност или, в случай на дружество, местоположението на неговото седалище; припомня, че осъжда докладваните системни дискриминационни, непрозрачни и нелоялни практики срещу дружества в някои държави членки;

70. осъжда системните дискриминационни практики в Унгария, включително злоупотребата със средства на ЕС в полза на политически съюзници, нарушенията на правилата на ЕС в областта на конкуренцията и концентрацията на предприятия в ръцете на олигарси, свързани с правителството; изразява съжаление във връзка с отпускането на средства от ЕС на унгарското правителство въпреки продължаващите пропуски в сферата на независимостта на съдебната система и борбата с корупцията; препоръчва да се спрат плащанията, докато не бъдат изпълнени всички критерии във връзка с принципите на правовата държава; призовава настоятелно Комисията да гарантира, че средствата на ЕС достигат до унгарското население, включително чрез преки и непреки механизми за финансиране за бенефициери, независими от унгарското правителство;

71. подчертава значението на справянето с икономическото неравенство и социалното изключване, които са заплахи за демократичното участие и принципите на правовата държава;

72. призовава Комисията в своите механизми за наблюдение на принципите на правовата държава да включи по-експлицитно измерението на единния пазар с по-силен акцент върху единното и бързо прилагане, изпълнението и правоприлагането на действащото законодателство, като гарантира, че спазването на принципите на правовата държава от държавите членки се оценява не само от демократична и съдебна гледна точка, но и с оглед на икономическото му въздействие върху единния пазар и

финансовата стабилност; изисква от Комисията да включи в своя доклад за 2025 г. относно върховенството на закона специална глава относно измерението, свързано с единния пазар; призовава настоятелно Комисията да използва всички налични правни инструменти за отстраняване на слабостите в сферата на принципите на правовата държава, включително да започва производства за установяване на неизпълнение на задължения, както и когато е необходимо, да използва правомощията си за правоприлагане в сферата на конкурентното право, за да се запази функционирането на вътрешния пазар;

Инструментариум в областта на принципите на правовата държава

73. подчертава, че е важно ключовите етапи във връзка с принципите на правовата държава да бъдат включени в инструменти за финансиране като Механизма за възстановяване и устойчивост; изразява съжаление във връзка с отпускането на средства от ЕС на унгарското правителство въпреки продължаващите пропуски в сферата на независимостта на съдебната система и борбата с корупцията; препоръчва да се спрат плащанията, докато не бъдат изпълнени всички критерии във връзка с принципите на правовата държава; призовава настоятелно Комисията да гарантира, че средствата на ЕС достигат до унгарското население, включително чрез преки и непреки механизми за финансиране за бенефициери, независими от унгарското правителство, като същевременно се запазва пълното въздействие на предприетите мерки;

74. отправя критика към бездействието на Съвета във връзка с придвижването напред на текущите процедури по член 7 от ДЕС, което отслабва доверието в ЕС при отстояването на принципите на правовата държава; призовава настоятелно Съвета да деблокира следващите стъпки в процедурата по член 7 от ДЕС във връзка с Унгария, като се имат предвид продължаващите нарушения на независимостта на съдебната система, свободата на медиите и гражданското общество, които налагат незабавни и решителни действия; препоръчва на Съвета да гарантира, че по текущите процедури по член 7 се провеждат изслушвания най-малко веднъж на всяко председателство, и че също така се разглеждат новите рискове, засягащи принципите на правовата държава, демокрацията и основните права; подчертава, че не е необходимо единодушие в Съвета, за да се установи очевиден риск от тежко нарушение на ценностите на Съюза съгласно член 7, параграф 1 от ДЕС, нито за да се отправят конкретни препоръки към въпросните държави членки и да се посочат срокове за изпълнението на тези препоръки; отново отправя своя призив към Съвета да направи това, като подчертава, че всякакво по-нататъшно забавяне на такова действие би представлявало нарушение на принципите на правовата държава от страна на

самия Съвет; настоява Парламентът да има по-активна роля в производствата по член 7 от ДЕС, включително възможността да представя мотивирани предложения на Съвета, да присъства на изслушвания в Съвета и да бъде изчерпателно информиран на всеки етап от процедурата;

75. приветства инструментите за превенция в инструментариума в областта на принципите на правовата държава, като годишния цикъл относно върховенството на закона, Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието, европейския семестър, фондовете на ЕС в подкрепа на гражданското общество, съдебните мрежи и свободата на медиите и етапните цели в областта на върховенството на закона в Механизма за възстановяване и устойчивост; настоява да се въведе по-тясна връзка, под формата на ключови етапи, между констатациите в доклада относно върховенството на закона за 2024 г. и разпределението на финансовата подкрепа от бюджета на Съюза, като се гарантира, че средствата на ЕС са обвързани с постигането на необходимите реформи; призовава Комисията да продължи да развива пряка връзка между превантивните и реактивните инструменти и следователно, въз основа на констатациите в годишните доклади относно принципите на правовата държава, бързо и координирано да започва производства за установяване на неизпълнение на задължения, да определи допълнителни стъпки за прилагане на процедурата по член 7 от ДЕС и да приложи Регламента относно принципите на правовата държава и хоризонталните отключващи условия, свързани с Хартата, както и разпоредбите на Финансовия регламент и Регламента за общоприложимите разпоредби; призовава Комисията в годишните доклади относно върховенството на закона да направи оценка и да докладва какви са потенциалните рискове за бюджета на Съюза, породени от слабостите в режимите на върховенството на закона, като започне с доклада за 2025 г.; подчертава, че както задействането на инструментите за реагиране, така и приключването на съответните процедури трябва да се основават на обективните критерии за спазване на принципите на правовата държава и на правото на ЕС и международното право, както ги тълкуват международните съдилища;

76. призовава Комисията системно да прибягва до ускорени процедури и искания за временни мерки пред Съда на ЕС при производства за установяване на неизпълнение на задължения; призовава Комисията да преразгледа своята политика, посочена в нейното съобщение от 2022 г. относно прилагането на правото на ЕС[1], да не използва производствата за установяване на

[1] Съобщение на Комисията от 13 октомври 2022 г., озаглавено „Осигуряване на съблюдаването на правото на ЕС за Европа, която постига резултати“ (COM(2022)0518),

неизпълнение на задължения за „индивидуална“ правна защита, тъй като тази политика доведе до сериозно лишаване от права за гражданите в целия ЕС, особено когато техните правителства отказват да спазват правото на ЕС или решенията на Съда на ЕС, също така тъй като повечето от тези случаи не са само индивидуални, а разглеждат стратегически и основополагащи въпроси; изисква от Комисията ежегодно да докладва относно прилагането и ефективността на инструментите, използвани срещу нарушения на принципите на правовата държава в държавите членки;

77. подчертава необходимостта от още по-всеобхватен инструментариум, който да гарантира спазването, отвъд бюджетното му измерение, на ценностите на ЕС в цялото право на Съюза, включително финансовите инструменти, за да се предотврати отстъпление; призовава настоятелно Комисията да установи пропуските и да представи съответни предложения за разширяване на обхвата на този инструментариум; подкрепя по-строгото прилагане на Регламента относно принципите на правовата държава с междусекторни условия в програмите на ЕС за финансиране; поддържа позицията си, че замразените средства на ЕС следва да бъдат освободени едва след като бъдат изцяло осъществени смислени реформи и след като спазването на принципите на правовата държава бъде постигнато по доказуем начин на практика; подчертава необходимостта от последователност и прозрачност при прилагането на инструментариума за защита на ценностите на Съюза без политически съображения и като се използват обективни критерии за задействане на инструменти за реагиране; изтъква факта, че това обвързване с условия следва да се прилага еднакво за страните кандидатки и потенциални кандидатки; подчертава важността на ролята на Парламента в надзора върху използването на тези инструменти; призовава настоятелно Комисията да извършва систематични одити на разпределението на средствата на ЕС с цел предотвратяване на конфликти на интереси, политическо инструментализиране или непрозрачност при разпределянето на средствата на национално равнище;

78. настоява за въвеждането на основан на резултатите инструмент в многогодишната финансова рамка (МФР), за да се засили привеждането в съответствие между фондовете на ЕС и зачитането на ценностите на Съюза, залегнали в член 2 от ДЕС, като демокрацията, основните права и принципите на правовата държава; изисква бъдещата МФР да включва стабилни гаранции за принципите на правовата държава, приложими за всички фондове на ЕС;

79. изразява загриженост, че със спирането на средствата на ЕС може да се злоупотребява и то да се използва като политическо оръжие срещу гражданското общество и местните органи;

припомня, че Регламентът относно принципите на правовата държава гарантира, че крайните получатели не следва да бъдат лишавани от средства на ЕС, ако се налагат санкции на тяхното правителство; призовава за „интелигентно обвързване с условия“, което би позволило на националните правителства, подкопаващи принципите на правовата държава, да бъдат заобикаляни чрез пряко разпределяне на отменените средства от ЕС на местните и регионалните органи и на неправителствените организации и предприятията, които спазват правото на ЕС, както и чрез опростяване на преразпределянето на средства, предназначени за въпросната държава членка, към други програми на ЕС; предлага да се създаде прозрачна система, чрез която местните органи да искат средства от ЕС, когато националните правителства блокират или злоупотребяват със средства на ЕС; подчертава, че е важно стриктното и прозрачно прилагане на механизмите за обвързване с условия, които са предвидени в Инструмента за предприсъединителна помощ и в Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани;

Принципи на взаимозависимост и взаимоограничаване

80. подчертава важността на запазването на разделението на властите и стабилната институционална рамка във всяка държава членка; призовава държавите членки да гарантират, че всички конституционни или законодателни реформи, засягащи разделението на властите, са в пълно съответствие с основните ценности и правните принципи на ЕС;

81. призовава държавите членки да се въздържат от прекомерно използване на ускорени процедури, които заобикалят консултациите със заинтересовани страни и гражданското общество, включително парламентарния контрол или извънредните правомощия, тъй като те оказват отрицателно въздействие върху стабилността и качеството на законотворчеството и демокрацията; призовава държавите членки да създадат прозрачни законодателни процеси след систематични и публични консултации с различните заинтересовани страни и консултативни органи;

82. насърчава националните правителства и парламенти да публикуват публично достъпни оценки на въздействието и резултати от консултациите за всяко важно законодателно предложение;

83. подчертава препоръката на Венецианската комисия, според която жалбите по административен и по съдебен ред в случай на изборни нередности, по-специално по отношение на купуване на гласове, неправомерно пускане на бюлетини в избирателните урни и неправилно преброяване на гласовете, следва да се

разглеждат ефективно; припомня колко е важно законодателството на ЕС, прието в това отношение, а именно Актът за цифровите услуги, Актът за цифровите пазари[1], Актът за изкуствения интелект[2], Регламент (ЕС) 2024/900 относно прозрачността и таргетирането на политическото рекламиране[3] и Европейският акт за свободата на медиите; призовава Комисията и държавите членки да прилагат изцяло тези актове и да предоставят подходящи публични ресурси за изпълнението на мерките по тях;

84. призовава държавите членки да засилят независимостта на националните надзорни органи, за да се осигурят ресурси и свобода от политическа намеса; подчертава значението на гражданското общество и на защитниците на правата на човека за насърчаването на отчетността и за защитата на основните права;

85. изразява дълбока загриженост относно възхода на екстремизма и неговото уронващо въздействие върху демократичните норми и върху принципите на правовата държава в няколко държави членки; отбелязва със загриженост, че екстремистки групи активно насочват действията си срещу малцинства и допринасят за климат на страх, дискриминация и поляризация; призовава Комисията изрично да определи тези групи като заплаха за демокрацията, правата на човека и основните свободи, включително за академичната независимост и независимостта на медиите, в своя годишен доклад относно върховенството на закона; призовава настоятелно държавите членки да предприемат решителни мерки за противодействие на тяхното влияние чрез стабилни правни рамки, образование, насърчаващо демократичните ценности, и подкрепа за организациите на гражданското общество, които се борят срещу екстремизма;

---

1 Регламент (ЕС) 2022/1925 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2022 г. за достъпни и справедливи пазари в цифровия сектор и за изменение на директиви (ЕС) 2019/1937 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за цифровите пазари) (ОВ L 265, 12.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

2 Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект) (ОВ L, 2024/1689, 12.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

3 Регламент (ЕС) 2024/900 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2024 година относно прозрачността и таргетирането на политическото рекламиране (ОВ L, 2024/900, 20.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

призовава за координирани действия на ЕС за противодействие на тази заплаха, включително чрез образование, програми за социално приобщаване и когато е необходимо, правни мерки;

86. изразява загриженост относно регистрираните случаи на използване на технологии за наблюдение от правителствата на държавите членки срещу журналисти, активисти, представители на опозицията и членове на персонала на институциите на ЕС; припомня, че използването на шпионски софтуер трябва да бъде строго пропорционално и необходимо, и настоятелно призовава Комисията без ненужно забавяне да представи план от мерки за предотвратяване на злоупотребата с този софтуер, като използва пълноценно всички налични законодателни средства, предвидени в Договорите, както се препоръчва от комисията за разследване на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер;

87. отбелязва със загриженост нарастващото използване на изкуствен интелект за целите на националната сигурност и правоприлагането в целия Европейски съюз, като подчертава рисковете за основните права и свободи[1]; припомня необходимостта да се осигурят солидни гаранции за защита на данните, когато държавите членки или националните органи използват софтуер за наблюдение; призовава за укрепване на законодателството на ЕС за предотвратяване на масовото наблюдение и дискриминацията;

88. изразява загриженост относно външната намеса в държавите членки и в държавите кандидатки и потенциални кандидатки, включително манипулациите в социалните медии и дезинформацията от страна на сили както от Съюза, така и извън него, с цел манипулиране на общественото мнение и изкривяване на демократичния дебат; подчертава значението на прозрачността на алгоритмите на платформите, независимите одити и стабилните механизми за проверка на фактите, за да се води борба с дезинформацията и да се защитава демокрацията; призовава големите цифрови платформи да си сътрудничат с националните правоприлагащи органи в подкрепа на разследванията на незаконни онлайн дейности; призовава Комисията и държавите членки да следят този въпрос и да прилагат бързо Акта за цифровите услуги и Акта за цифровите пазари, особено по отношение на много големите онлайн платформи; призовава Комисията в стълб 3 (плурализъм и свобода на медиите) на своя доклад относно върховенството на

---

[1] Европол, „AI and policing — The benefits and challenges of artificial intelligence for law enforcement“ (ИИ и полицейската дейност — ползите и предизвикателствата, поставяни от изкуствения интелект при правоприлагането), Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г.

закона да включи повече контрол на дезинформацията в онлайн платформите;

89. подчертава важността на академичната свобода като неразделна част от принципите на правовата държава и настоятелно призовава държавите членки да защитават университетите от политическа намеса и да гарантират автономността на институциите; насърчава държавите членки да стимулират култура на върховенство на закона чрез кампании за повишаване на осведомеността, информационни инициативи и действия, утвърждаващи демократичните ценности и принципи;

90. приканва Комисията и държавите членки да обмислят възможността за участие в процес, съсредоточен върху подобряването на административните производства и практики, които оказват въздействие върху функционирането на ключови демократични процеси и прилагането на принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване в съответствие с установените общи принципи на ЕС;

Хоризонтални препоръки

91. признава доклада на Комисията относно върховенството на закона за ключов превантивен инструмент за наблюдение на състоянието на върховенството на закона в целия ЕС, който улеснява диалога между държавите членки и насочва реформите в области като независимостта на съдебната власт, борбата с корупцията, свободата на медиите и други принципи на взаимозависимост и взаимоограничаване;

92. отчита, че докладът на Комисията относно върховенството на закона е станал по-всеобхватен от създаването си през 2020 г.; изразява съжаление обаче относно факта, че все още не са изпълнени съществени елементи от резолюцията на Парламента от 2016 г. и че Комисията не е разгледала изцяло препоръките, отправени от Парламента в предишните му резолюции; счита, че тези препоръки продължават да бъдат актуални, и отново ги отправя; призовава в годишния доклад да бъдат включени важни липсващи елементи от списъка на критериите за върховенството на закона, изготвен от Венецианската комисия, например предотвратяването на злоупотреба с власт, равенството пред закона и недискриминацията; отново заявява своята позиция, че докладът следва да обхваща пълния набор от ценностите по член 2 от ДЕС, тъй като те не могат да се разглеждат самостоятелно; изисква от Комисията да проучи възможността всички доклади, свързани с принципите на правовата държава или основните права, например годишните доклади относно спазването на Хартата или докладът на Агенцията за основните права, евентуално да бъдат публикувани по едно и също време, за да се даде възможност тези въпроси да се обсъждат

едновременно на световно равнище; изразява съжаление обаче, че въпреки нарастващите заплахи от дезинформация, пропаганда и манипулиране на информация, насочени срещу европейската демокрация, все още не е разгледана възможността за подобна практика на партньорски проверки сред държавите членки в подкрепа на усилията на Бюрото за демократични институции и права на човека на ОССЕ;

93. призовава Комисията следващата година да разшири обхвата на доклада; настоява докладът на Комисията относно върховенството на закона за 2025 г. да включва целия обхват на член 2 от ДЕС и по-широки показатели, например независимостта на медиите, ролята на гражданското общество, основните права, академичната и творческата свобода, равенството между половете, защитата на малцинствата и уязвимите групи, зачитането на международното право, свободните и честни избори и функционирането на демократичните институции, за да се осигури по-пълна картина на стандартите в областта на принципите на правовата държава в целия ЕС и в страните кандидатки и потенциални кандидатки;

94. призовава Комисията да публикува критериите, които използва за подбор на информация от гражданското общество, международните органи, националните органи и други заинтересовани страни в процеса на докладване относно принципите на правовата държава; повтаря призива си към Комисията да прикани Агенцията за основните права да предоставя методологични съвети и да провежда сравнителни изследвания, за да добави подробности в ключови области на годишния доклад, като се имат предвид неразривните връзки между основните права и върховенството на закона;

95. насърчава Комисията да използва по-ясен език и прозрачни правила за оценка, за да оценява спазването на ценностите, посочени в член 2 от ДЕС; отново призовава Комисията да направи ясно разграничение между системни и изолирани нарушения на принципите на правовата държава в държавите членки, да избегне риска от омаловажаване на най-сериозните нарушения на принципите на правовата държава и да изясни, че когато ценностите по член 2 от ДЕС се нарушават систематично, умишлено и сериозно в продължение на определен период от време, държавите членки биха могли да не изпълнят всички критерии, които дефинират демокрацията; посочва, че препоръките следва да отразяват по-добре отрицателните констатации в доклада и да бъдат по-подробни; счита, че оценката на изпълнението на предишните препоръки следва да бъде по-точна и качествена, като не разчита само на законодателни промени, но и на реални и независими доказателства за тяхното прилагане на практика; приканва Комисията да проведе посещения на място и да предостави

оценки въз основа на конкретни и независими доказателства за прилагането на практика;

96. предупреждава, че ако мониторингът не бъде обвързан с реални последици, съществува риск значението на доклада в държавите членки да бъде отслабено; призовава за по-силен акцент върху изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки, със срокове и измерими критерии, включително, когато е уместно, позоваване на съществуващите становища на международни органи (напр. Венецианската комисия на Съвета на Европа, специалните докладчици на ООН) или съответните съдебни решения (включително от ЕСПЧ); призовава Комисията да опише подробно възможните последици в случай на неспазване, включително чрез препратка към конкретни инструменти от инструментариума, който включва бюджетни инструменти и условия за финансиране; счита, че някои нарушения на ценностите заслужават незабавни действия по правоприлагане, а други нарушения изискват спешно изпълнение на препоръките; настоятелно призовава държавите членки да изпълнят препоръките, очертани в предишни доклади, и приветства онези държави членки, които не само са изпълнили препоръките, но и са надхвърлили установените стандарти;

97. отбелязва, че датата на публикуване на годишния доклад относно върховенството на закона през юли не допринася за осигуряване на достатъчна видимост и противоречи на целта на доклада да се предизвика истински обществен дебат относно неговите констатации; настоятелно призовава Комисията да преразгледа датата на публикуване и да положи допълнителни усилия, за да направи констатациите му широко известни във всички държави членки;

98. припомня, че решенията, взети или невзети от институциите на ЕС, често оказват влияние върху положението с принципите на правовата държава в държавите членки; критикува факта, че положението във връзка с принципите на правовата държава в институциите на ЕС остава извън обхвата на доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г.; изисква в доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2025 г. да бъде включена глава относно придържането на ЕС към стандартите за принципите на правовата държава, въз основа на механизъм за независим преглед;

99. предлага всеобхватен междуинституционален механизъм за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права, който да обхваща всички ценности, посочени в член 2 от ДЕС, и да включва всички институции на ЕС, държавите членки и страните кандидатки, за да се насърчи еднаквото прилагане; подчертава необходимостта да се гарантира пълна независимост и обективност в състава и функционирането на този орган, като

същевременно се адаптира неговият мандат конкретно за справяне с предизвикателствата, свързани с принципите на правовата държава;

100. счита, че междуинституционалният диалог и сътрудничеството на равнище ЕС по отношение на принципите на правовата държава следва да бъдат засилени; изразява съжаление във връзка с факта, че досега Комисията и Съветът са отхвърляли неговото предложение за сключване на междуинституционално споразумение относно демокрацията, върховенството на закона и основните права; отново потвърждава готовността си да възобнови преговорите по това споразумение; призовава другите институции междувременно най-малкото да проучат възможностите за по-нататъшно сътрудничество в контекста на предложения междуинституционален пилотен проект относно демокрацията, върховенството на закона и основните права, което би спомогнало за изграждане на доверие между институциите по практически начин, по-специално чрез споделяне на практики за наблюдение, диалог и срещи; призовава Съвета да направи диалога си относно принципите на правовата държава по-приобщаващ, като покани на заседанията си други институции, като Венецианската комисия, комисаря по правата на човека и представители на Парламента; счита, че диалогът на Съвета относно принципите на правовата държава следва да стане по-интерактивен, със систематично предоставяне на обратна информация; призовава държавите членки да инвестират в добрата подготовка за този диалог; подчертава, че повишената прозрачност би засилила диалога относно принципите на правовата държава в Съюза, и поради това приканва Съвета да предоставя подробни публични заключения; настоятелно призовава Съвета да работи с националните парламенти за засилване на демократичния контрол върху спазването от държавите членки на стандартите на ЕС за принципите на правовата държава; подчертава, че докладът относно върховенството на закона следва да бъде основан на доказателства и обективен, насочен към държавите членки и институциите на ЕС, и следва да включва превантивни и корективни мерки;

101. призовава държавите членки да гарантират, че спешните мерки, приети в отговор на кризи (например пандемии или заплахи за сигурността), подлежат на редовен парламентарен и съдебен контрол и са строго ограничени във времето и пропорционални;

102. счита, че сътрудничеството между ЕС и международни организации, като Съвета на Европа, ОССЕ и ООН, за насърчаване и защита на демокрацията, принципите на правовата държава, основните свободи и правата на човека, включително правата на малцинствата, следва да бъде допълнително укрепено;

103. насърчава държавите членки да разработят и прилагат всеобхватни програми за гражданско образование, които насърчават разбирането на демократичните институции, принципите на правовата държава и основните права сред гражданите от всички възрасти;

104. изразява съжаление във връзка с факта, че Комисията не е включила много от многократните искания на Парламента във връзка с докладите на Комисията относно върховенството на закона; изисква до 31 декември 2025 г. Комисията да издаде съобщение, в което подробно да посочи кои искания, приети от Парламента във връзка с докладите на Комисията относно принципите на правовата държава от 2021 г. насам, ще бъдат изпълнени от Комисията, кои не и защо;

105. приветства разширяването на обхвата на доклада на Комисията относно върховенството на закона, така че да обхване страните кандидатки, а именно Албания, Черна гора, Северна Македония и Сърбия, като подчертава факта, че основните ценности на ЕС трябва да бъдат зачитани не само от сегашните държави членки, но и от бъдещите членки по време на процесите на присъединяване; насърчава внимателна оценка на принципите на правовата държава във всички държави в процес на присъединяване; насърчава Комисията да предостави конкретни препоръки на присъединяващите се държави относно положението с принципите на правовата държава и да гарантира привеждане в съответствие с доклада относно разширяването; очаква Комисията да включи всички държави кандидатки в своя доклад относно върховенството на закона за 2025 г.;

°

° °

106. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, Агенцията на Европейския съюз за основните права, Съвета на Европа и на правителствата и парламентите на държавите членки.